

به ناوی خوای به خشندهو میهره بان
به ناوی گه له وه
ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق
ژماره ی دهرهینان: ۲۵
روژی دهرهینان: ۲۰۰۴/۶/۲۰

پشت به حوکمی برگه (۱) ی ماده ی (۵۶) و ماده ی (۵۳) له یاسای ژماره (۱) ی هه موارکراوی سالی (۱۹۹۲) و، له سه ر داوای ئه نجومه نی وه زیران و، ئه و یاسا کاریه ش که ئه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانیشتنی ژماره (۴۳) ی روژی (۲۰۰۴/۶/۱۹) یدا ئه نجامی داوه و، به پیی ئه و ده سه لاتش که برگه (۳) ی ماده ی دووه می یاسای ژماره (۱۰) ی سالی (۱۹۹۷) پیمانی داوه، برپاری دهرهینانی ئه م یاسایه ی خواره وه مان دا:

یاسای ژماره (۲۵) ی سالی ۲۰۰۴
یاسای وه زاره تی ئاوه دانکردنه وه نیشته جی کردن
له ههریمی کوردستانی عیراقدا

ماده ی یه که م:

مه به سستی ئه م یاسایه له م ده سه ته واژانه ی خواره وه، ماناکانی به رمبه ریانه:

- (۱) **ههریم:** ههریمی کوردستانی - عیراق.
- (۲) **ئه نجومه نی وه زیران:** ئه نجومه نی وه زیرانی ههریمی کوردستانی عیراق.
- (۳) **وه زاره ت:** وه زاره تی ئاوه دانکردنه وه نیشته جی کردن.
- (۴) **وه زیر:** وه زیری ئاوه دانکردنه وه نیشته جی کردنی ههریم.
- (۵) **بریکار:** جیگری وه زاره تی ئاوه دانکردنه وه نیشته جی کردنی ههریم.

ماده ی دووه م:

ئه رکه وفرمانی وه زاره ت:

(۱) پینشیا زکردنی پلانگه لی گشتیی سیاسی ئاوه دانکردنه وه نیشته جی کردن له بو ارگه لی نیشته جی کردن و بینایه و ریگاو بانی ههریمدا (ریگاو بانی هاتوچوی خیرا و پردو تونیلیشی له گه لدا بی).

(۲) وه به رکارخستنی سیاسی برپارداوو، پینشیا زکردنی پلانی سالانه و قوناغه پلان و قوناغی دوورمه ودا که بۆ به رکارخستنیان پیویستن.

پینشیا زکردنی پلانی سالانه و قوناغه پلان و قوناغی دوورمه ودا که بۆ به رکارخستنیان پیویستن.

٣) ئاماده کردنی لیكۆلینه وه تایبه ته كان له چوارچیوهی كه رتی وه زاره ته كه دا، ههروهها لیكۆلینه وهی سوودی ئابووری وهونه ریی ئه و پرۆژانه ی كه له چوارچیوهی پلانی وه زاره تا پێشنیاز ده كرین.

٤) دانانی هیلكارو به رنامه ی كار ی پلانه ته سدیقراوه كان و به ركارخستنی پرۆژه كانیان به شیوه یه کی راسته وخۆ له لایه ن پێكهاته كانی وه زاره ته وه، یان سپاردنیان به به ئێنده ران.

٥) دانانی هیلکاری ئه و پرۆژانه ی كه وه زاره ت خۆی ده یانخاته به ركار، ههروهها دانانی هیلکاری ئه و پرۆژانه ش كه سه ربه وه زاره ته كانی دیکه ن له سه ر داوا کردنی ئه و وه زاره تانه یان له سه ر داوا ی ئه نجومه نی وه زیران.

٦) پاراستن و ئیدامه پێدانی ریگاوبانه گشتیهی كان، به ریگاكانی هاتوچۆی خیراییشه وه له ده ره وه ی سنووری شاره وانیه كان، ههروهها پاراستن و وه گه رخصتیی پیل و ویستگه میحوه ریهی كانی كیش (الوزان) و پردو تۆنیله كان و زامنکردنی جیازی (الپاپ) و پاسه وان ی کردنیان.

٧) ئه و پرۆژانه ش كه پێی ده سپێدرین، له ریگای داموده زگا هیلكارو کارپاره راندنه كانی خۆیه وه به ئه نجامیان ده گه یه نی، یان ده یانسیپێری به به ئێنده ران.

٨) له گه ل ئه زمونداری بیانی یان له گه ل کۆمپانیاکان یان ده زگا پسپۆره كاندا گریبه سستی مۆر ده کات بۆ ئه وه ی له دایه ره كانی وه زاره ته كه دا ئیش بکه ن، یان هه ندی کار ته واوبکه ن كه پێی سپێدراوه، ئه ویش به ره زامه ندیی ئه نجومه نی وه زیران.

٩) پێشنیازکردنی پلانگه ل و پرۆژه گه لی فراژووکاری (التنمویه) له چوارچیوهی پلانه گشتیهی كانی ئاوه دانکردنه وه و نیشته جێ کردندا، جێ به جێ کردنیان به ته نسیق له گه ل لایه ن و وه زاره ته پێوه ندیاره كاندا.

١٠) ئاماده کردنی بوجه ی ئاسایی سالانه و بوجه ی پلانه كان و حساب و حسابکاری کۆتایی سالانه، به رزکردنه وه یان بۆ لایه نی پێوه ندیدار بۆ ته سدیقکردنی. هه موو حساباتیکیشی ملکه چی دیوانی ريقابه ی دارایی یه.

ماده ی سیه م:

١) وه زیر سه رۆکی بالای وه زاره ته كه و، به رپرسی یه كه می به ركارخستنی سیاسه تی وه زاره ت و سه ره رشتی به جێ هینانی یاسا و پێرۆو رینماییه كانی. هه موو بریارو فه رمان و رینماییه کیش له چواچیوهی ئه رکی وه زاره ت و پێكهاته و سه لاحتیه ت و کاروباری دیکه ی ئیداری و دارایی و هونه ریییدا، له وه زیره وه ده رده چێ و بۆیشی هه یه هه ندی له سه لاحتیه تی خۆیشی به جیگری وه زاره ت و به رپوه به ره گشتیهی كان یان هه ر كه سیکی شیوا ی دیکه ی وه زاره ته كه بسپێری و، به رامبه ر به ئه نجومه نی وه زیرانی به رپرسه چونکه خۆیشی ئه ندامیکی هاوکاری ئه نجومه نه كه یه.

ئێندامیکی هاوکاری ئه نجومه نه كه یه.

٢) بریکار یاریدهی وهزیر دههات له سه‌رپه‌رشتیی ئیش وکاری وهزارهت و ئه‌وه‌ئهرک و فرمانه‌ش ده‌گریته ده‌ست که وهزیر پیی ده‌سپیری.

٣) ناوه‌ند(مرکز)ی وهزارهت له‌مانه‌ پیک دیت:

أ. نووسینگهی وهزیر: فرمانبه‌ری سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا به‌پله‌ی به‌پوه‌به‌ر که خاوه‌ن ئه‌زموون و لیها‌تو بی‌ت. ژماره‌یی فرمانبه‌ر هاوکاری ده‌که‌ن.

ب. نووسینگهی بریکار: فرمانبه‌ری سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا و چه‌ند فرمانبه‌ریکیش هاوکاری ده‌که‌ن.

ج. به‌رپوه‌به‌رایه‌تی راگه‌یاندن و پپوه‌ندیکاری: به‌ نووسینگهی وهزیره‌وه په‌یوه‌سته.

د. به‌رپوه‌به‌رایه‌تی ريقابه‌و ته‌دقیق: به‌ وهزیره‌وه په‌یوه‌سته.

ماده‌ی چوارهم:

به‌رپوه‌به‌رایه‌تییه‌کانی دیوانی وهزارهت:

١) به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتیی دیوان: فرمانبه‌ری به‌پله‌ی به‌رپوه‌به‌ری گشتی سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا بپروانامه‌ی زانکۆیی سه‌ره‌تای هه‌بی و خاوه‌ن ئه‌زموون و پسپۆرپی‌ت و، ئه‌م به‌رپوه‌به‌رایه‌تییه‌کانی خواره‌وه‌شی په‌یوه‌ست ده‌بن:

أ. به‌رپوه‌به‌رایه‌تی کاروباری ئیداری و ئه‌فرا‌د.

ب. به‌رپوه‌به‌رایه‌تی کاروباری دارایی.

ج. به‌رپوه‌به‌رایه‌تی کاروباری خزمه‌تگوزاری و ته‌جهیزات.

٢) به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتیی پلاندانان و لی‌کۆلینه‌وه: فرمانبه‌ری به‌پله‌ی به‌رپوه‌به‌ری گشتی سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا بپروانامه‌ی زانکۆیی سه‌ره‌تای هه‌بی و خاوه‌ن ئه‌زموون و پسپۆرپی‌ت. له‌ ئاماده‌کردن و پپیشنیازکردنی پلانی سالبه‌سال و پلانی قۆناغ به‌ قۆناغ و پلانگه‌لی دوورمه‌ودادا به‌شداری ده‌کا، لی‌کۆلینه‌وه‌ی په‌یوه‌ست به‌ چالاکیه‌کانی وهزاره‌تیش راده‌په‌رینی.

٣) به‌رپوه‌به‌رایه‌تی به‌دواداچوون: به‌رپوه‌به‌ری سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا، بپروانامه‌ی زانکۆیی سه‌ره‌تای هه‌بی و خاوه‌ن ئه‌زموون و پسپۆرپی‌ت. ژماره‌یی فرمانبه‌ری خاوه‌ن ئه‌زموون و لیها‌تو له‌بوار پی‌سپۆری خۆیاندنا هاوکاری ده‌که‌ن. به‌دواداچوون و ريقابه‌کردنی ره‌وشی کار له‌ پیکه‌ته‌کانی وهزاره‌تدا ده‌گریته ده‌ست و راپۆرتگه‌لیش له‌سه‌ر چالاکی و سه‌ویه‌ی کارپه‌راندن بۆ وهزیر ئاماده‌ ده‌کات و راپۆرتی خۆی له‌ باره‌یانه‌وه پپیشکه‌ش ده‌کا.

ئێرانی پۆزنامه‌ی وه‌قايعی کوردستان

٤) به پړیوه به رایه تی کاروباری یاسایی: فرمانبه ری به پله ی به پړیوه به ر سه رۆکایه تی ده کا بروانامه ی زانکۆیی سه ره تای له یاسادا هه بی و خاوه ن ئه زموون و پسپۆرپیټ. له به رده می دادگاگان و ئه نجومه نگه ل و هه یئه کاندای نوینه ری وه زاره ت ده کاو، له بابه تگه لی یاسایی گریه ستیدا راویژ پیشکه ش ده کات.

٥) به پړیوه به رایه تی کارگه کان و ئالاته کان: فرمانبه ری به پله ی به پړیوه به ر سه رۆکایه تی ده کا بروانامه ی زانکۆیی له زانسته کانی ئه ندازه ی میکانیزم یان کاره باییدا هه بی و خاوه ن ئه زموون و لیها توش بیټ.

مادده ی پینجه م:

پیکهاته کانی وه زاره ت:

١) به پړیوه به رایه تی گشتی ریگاوبان و پرده کان: فرمانبه ری به پله ی به پړیوه به ری گشتی سه رۆکایه تی ده کا بروانامه ی زانکۆیی سه ره تای له زانسته کانی ئه ندازه ی مه ده نیدا هه بی و خاوه ن ئه زموون و پسپۆرپیټ و، به پړیوه به رایه تیه کانی ریگاوبان و پردی پاریزگاگانیشی په یوه ست ده بن.

٢) به پړیوه به رایه تی گشتی نیشته جی کردن و بینایه کان: فرمانبه ری به پله ی به پړیوه به ری گشتی سه رۆکایه تی ده کا بروانامه ی زانکۆیی سه ره تای له زانسته کانی ئه ندازه ی مه ده نی یان بیناسازیدا هه بی و خاوه ن ئه زموون و پسپۆرپیټ و، به پړیوه به رایه تیه کانی نیشته جی کردن و بینایه کانی له پاریزگاگانی هه ریما په یوه ست ده بن.

٣) به پړیوه به رایه تی گشتی ئاوه دانکردنه وه ی گونده کان: فرمانبه ری به پله ی به پړیوه به ری گشتی سه رۆکایه تی ده کا بروانامه ی زانکۆیی سه ره تای له زانسته کانی ئه ندازه ی مه ده نی یان بیناسازیدا هه بی و خاوه ن ئه زموون و پسپۆرپیټ و، به پړیوه به رایه تیه کانی ئاوه دانکردنه وه ی گونده کانی له پاریزگاگانی هه ریما په یوه ست ده بن.

مادده ی شه شه م:

هه موو به پړیوه به رایه تی و پیکهاته کانی وه زاره تی ئاوه دانکردنه وه و فراژوکاری (التنمیة) و وه زاره تی کارو نیشته جی کردن ئیلغا ده کرین و کارمه نده کانیان به سه ر به پړیوه به رایه تی و پیکهاته کانی ئه م وه زاره ته دا دابه ش ده کرین و، گشت ئیلتیزام و ماف و مولکیکیان ده بن به هی ئه م وه زاره ته .

ماددهی ههوتهم:

- ١) وهزیر بۆی ههیه کۆمپانیاگهلی تهنفیزی و تهصمیمیی پسیپۆر له چوارچیوهی ئهركهکانی وهزارهتهکه دا پیک بهینئ، له پاش وهگرتنی رهزامهندی سهرۆکایهتی ئهنجومهنی وهزیران.
- ٢) وهزیر بۆی ههیه بهپۆه بهرایهتی و بهش و هۆبه و یهکهگهلی له چوارچیوهی پیکهاتهکانی وهزارهتهکه دا، لهکاتی پۆیستدا بکاته وه یان تیکهلیان بکات.
- ٣) وهزیر بۆی ههیه بهپۆی پۆیست لیژنه و ههیهی کاتی پیک بهینئ.
- ٤) ئهرك وفرمان و ئیشه تایبهتهکانی پیکهاتهکانی وهزارهت به پیرۆ دیار دهکرین.

ماددهی ههشتم:

وهزیر بۆی ههیه رینماییهگهلی پۆیست بۆ ساناکردنی بهرکارخستنی حوکمهکانی ئه م یاسایه ده ریهینئ.

ماددهی نۆیهم:

پۆیسته له سه ره ئهنجومهنی وهزیران حوکمهکانی ئه م یاسایه بخاته بهرکار.

ماددهی دهیهم:

ئه م یاسایه له رۆژی بلاوکردنه وهی له (وهقايعی كوردستان) دا، دهخریته بهرکار.

د.رۆژ نوری شاوهیس

سه رۆکی ئهنجومهنی نیشتمانیی كوردستانی - عیراق

ئهرشیفی رۆژنامهی وهقايعی كوردستان

www.mojkurdistan.com